

«Ўзбек тили» пәни бойынша
Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест
спецификациясы

- 1. Мақсаты:** Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагогтарды аттестаттау барысында педагогтердің білімін бағалауға арналған тест тапсырмаларын әзірлеу.
- 2. Міндеті:** Педагогтардың біліктілік деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.
- 3. Тест мазмұны:** 01140600 Негізгі орта білім берудегі тіл мен әдебиетті оқытудың педагогикасы мен әдістемесі мамандығының 4S01140604 «Ўзбек тили мен әдебиеті» біліктілігіне арналған «Ўзбек тили» пәни бойынша педагог қызметкерлерді аттестаттауға арналған тест.

Т/р	Мавзу	Т/р	Мавзу қисмлари
01	Тилшуносли к фанининг бўлимлари	01	Тилларнинг пайдо бўлиши, тилларнинг қариндошлик муносабатлари ва умумий назарий масалалари
02	Фонетика	02	Фонетика. Унинг графика, орфоэпия ва орфография бўлимлари билан узвий боғлиқлиги. Унли ва ундош товушлар
		03	Нутқнинг фонетик бўлиниши фраза (жумла), такт (синтагма), сўз, бўғин, товуш. Нутқ товушларининг ўзгариши.
03	Лексикология ва фразеология	04	Сўз ва унинг маънолари Сўз маъносининг ўзгариши Сўзнинг ўз ва кўчма маъноси.
		05	Сўзнинг шакл ва маъно муносабатига кўра турлари. Маънодош сўзлар. Шаклдош сўзлар. Қарама-қарши маъноли сўзлар. Фаол ва нофаол сўзлар. Иборалар. Адабий тил ва услубият. Сўзлашув услуби, илмий услуб, расмий-идоравий услуб, оммабоп (публицистик) услуб, бадий услуб.
04	Морфология	06	Морфема. Ўзак морфема. Қўшимча морфема (аффикс морфема). Сўз таркиби. Сўзларнинг тузилишига кўра турлари. Сўз ясаиши

		07	Морфология Мустақил сўзларни Тақлидий сўзлар ва ундовлар. Модал сўзлар. Ёрдамчи сўзларни ўқитиш методикаси. Морфологик таҳлил методикаси 1.Сўз таркиби бўйича таҳлил. 2.Сўз туркумлари бўйича таҳлил.
05	Синтаксис	08	Сўз бирикмаси. Тенг боғланиш, тобе боғланиш. Тобе сўз билан ҳоким сўзнинг боғланиш усуллари
		09	Гап. Гапнинг ифода мақсадига кўра турлари. Гапнинг тузилишига кўра турлари. Гап бўлаклари. Гапнинг уюшиқ бўлаклари. Гапнинг ажратилган бўлаклари. Содда гап. Содда гап бўйича таҳлил
		10	Қўшма гап синтаксиси. Боғланган қўшма гаплар Тобе гапли қўшма гаплар Боғловчисиз қўшма гаплар. Қўшма гап бўйича таҳлил. Кўчирма ва ўзлаштирма гаплар
06	Пунктуация	11	Пунктуация. Тиниш белгилари таснифи ва уларнинг тавсифи.
07	Билимни назорат қилиш	12	Ёзма иш ёзиш усуллари. Диктант, баён, иншо, эссе ёзиш
Контекстли вазифалар (матн, жадвал, графикалар, статистика, расм ва бошқалар)			

4. Вазифа мазмунининг тавсифи:

Тилшунослик фанининг бўлимлари. Тилларнинг пайдо бўлиши, тилларнинг қариндошлик муносабатлари ва умумий назарий масалалари

Фонетика. Фонетика. Унинг графика, орфоэпия ва орфография бўлимлари билан узвий боғлиқлиги. Унли ва ундош товушлар. Нутқнинг фонетик бўлиниши фраза (жумла), такт (синтагма), сўз, бўғин, товуш. Нутқ товушларининг ўзгариши

Лексикология ва фразеология. Сўз ва унинг маънолари. Сўз маъносининг ўзгариши. Сўзнинг ўз ва кўчма маъноси. Сўзнинг шакл ва маъно муносабатига кўра турлари. Маънодош сўзлар. Шаклдош сўзлар. Қарама-қарши маъноли сўзлар. Фаол ва нофаол сўзлар. Иборалар.

Морфология. Морфема. Ўзак морфема. Қўшимча морфема (аффикс морфема). Сўз таркиби. Морфология. Мустақил сўзлар. Таклидий сўзлар ва ундовлар. Модал сўзлар. Ёрдамчи сўзларни ўқитиш методикаси. Морфологик таҳлил методикаси. Сўз таркиби бўйича таҳлил. Сўз туркумлари бўйича таҳлил. Сўзларнинг тузилишига кўра турлари. Сўз ясалиши. Қўшма гап синтаксиси. Боғланган қўшма гаплар. Тобе гапли қўшма гаплар. Боғловчисиз қўшма гаплар. Қўшма гап бўйича таҳлил. Қўчирма ва ўзлаштирма гаплар.

Синтаксис. Сўз бирикмаси. Тенг боғланиш, тобе боғланиш. Тобе сўз билан ҳоким сўзнинг боғланиш усуллари. Гап. Гапнинг ифода мақсадига кўра турлари. Гапнинг тузилишига кўра турлари. Гап бўлаклари. Гапнинг уюшқ бўлаклари. Гапнинг ажратилган бўлаклари. Содда гап. Содда гап бўйича таҳлил

Пунктуация. Тиниш белгилари, тиниш белгиларининг турлари, нутқ оқими, ёзув, нукта, вергул, ундов белгиси, савол белгиси, икки нукта, дефис, қавс, тирноқ, вергул нукталари, пунктуация тамойиллари.

Билимни назорат қилиш. Ёзма иш ёзиш усуллари. Диктант, баён, иншо, эссе ёзиш.

5. Бир нусхадаги тест топшириқларининг мураккаблиги:

Тест топшириқлари 3 та мураккаблик даражасидан иборат.

Биринчи даража (А) - 25%;

Иккинчи даража (Б) - 50%;

Учинчи даража (С) - 25%.

6. Тест топшириқларининг шакли:

Тест топшириқлари 3 шаклда ишлаб чиқилади: битта тўғри жавобни танлаш билан

7. Тест топшириқларини бажариш вақти: Битта тест топшириғини бажариш вақти 1-1,5 дақиқа.

8. Баҳолаш:

Якуний баҳолаш пайтида тест синовларининг умумий баллари ҳисобга олинади.

Тавсия қилинган бешта жавобдан битта тўғри жавобни танлаган топшириқлар учун 1 балл, бошқа ҳолларда 0 балл берилади.

9.Ўсынылатын әдебиеттер:

1. Ш.Наралиева. Ўзбек тили: 10-синф дарслиги. Алмати, «Жазуши»-2019й.

2. Ш.Наралиева. Ўзбек тили: 11-синф дарслиги. Алмати, «Жазуши»-2020й.

3. Р.Сайфуллаева.,Л.Раупова.,Ш.Наралиев.Ҳозирги ўзбек тили лексикологияси ва фразеологияси.Алматы Эверо 2022

4.Ў Ш.Наралиева., Н.Досметова.,Н.Абдалиев., М.Абдураупова., Ф.Абдалиев. Ўзбек тили. 7-синф. Алматы “Жазушы” 2017. стр.

5.Р.Сайфуллаева.,Л.Раупова.,Ш.Наралиев.Ҳозирги ўзбек тили синтаксиси. Алматы Эверо, 2022

6.Ш. Наралиева., Н.Досметова. Ўзбек тили. 9-синф. Алматы “Жазушы” 2019

7.Р.Сайфуллаева.,Л.Раупова.,Ш.Наралиев.Ҳозирги ўзбек тили морфологияси. Алматы Эверо, 2022

8. М. Сапарниязова, Х.Қодирова, Ш.Наралиева. Ҳозирги ўзбек тили фонетикаси. Алматы Эверо, 2022